

S a o p š t e n j e z a j a v n o s t

11. maj 2018. godine

Digitalne inovacije u bankarstvu oblikuju rast u Centralnoj i istočnoj Evropi. Privrede Centralne i istočne Evrope, bankarski scenario i digitalno okruženje u 2018.

Vrlo povoljno makroekonomsko okruženje pogoduje zemljama Centralne i istočne Evrope (CIE)

Globalno, 2018. godina će biti deveta uzastopna godina rasta višeg od 3,5% ili jednakog tome na svetskom nivou. Takav rast nije zabeležen od šezdesetih godina prošlog veka. Trenutna ekspanzija u Sjedinjenim Američkim Državama, koja traje već devet godina, druga je najduža ekspanzija u istoriji (nakon ekspanzije posle 1991. godine). Evrozona istovremeno beleži snažan i sveobuhvatan ekonomski rast u svim državama. Privrede Centralne i istočne Evrope doživljavaju najbrži rast od krize, a privredna ekspanzija nije bila toliko sveobuhvatna od osamdesetih. BDP je u 2017. u Centralnoj i istočnoj Evropi rastao po prosečnoj stopi od 3,7% ili 4,6%, bez Rusije i Turske.

UniCredit očekuje da će se privredna ekspanzija u CIE zadržati na stopi rasta BDP-a od 2,8%, uz određeno ciklično usporavanje u budućnosti. U brojnim zemljama, uključujući Mađarsku, Bugarsku, Rumuniju, Sloveniju, Tursku i Slovačku, prosečni rast će iznositi 4%, a podstićaće ga domaća potražnja (potrošnja i investicije).

Zamah rasta kreditiranja u regionu Centralne i jugoistočne Evrope (CJIE)

Bankarski sektor u CIE stabilniji je i održiviji nego prethodnih godina kada je reč o dinamici kreditiranja, ali takođe i finansiranju i kvalitetu kredita.

Kreditiranje će u CIE ostati stabilno, naročito u regionu CJIE (Centralna i jugoistočna Evropa bez Rusije i Turske), gde će se pozitivni trend rasta od blizu 5% nastaviti tri uzastopne godine (2017 - 2019.) nakon određenog ublažavanja u periodu od 2012. do 2016. godine.

Kreditiranje u regionu CJIE u 2018. godini pratiće rast depozita prvi put u gotovo deset godina, što pobuđuje određeni optimizam u pogledu premeštanja ekonomskog stava regiona sa štednje na

ulaganja. Na takav zaključak upućuju i podaci o depozitima, koji su vrhunac rasta doživeli u 2017. godini te se stoga sada očekuje početak opadanja. Na nivou država, najveći rast kreditiranja u 2017. godini zabeležen je u Turskoj (20,7%), Slovačkoj (9,9%), Bosni i Hercegovini (6,5%) i Češkoj (5,7%). U skladu sa ekonomskim trendovima, očekujemo da će se rast kreditiranja u ovim državama ublažiti, dok će se u državama koje su u 2017. zaostajale, poput Hrvatske i Srbije, taj rast ubrzati.

Odnos kredita i depozita od 2011. ubrzano je opadao na manje od 100% u bankarskom sistemu Centralne i istočne Evrope (bez Turske i Slovačke), što je za većinu banaka u CIE značilo samofinansiranje. Osim toga, veliki je udeo kratkoročnih depozita, kako kod pravnih, tako i kod privatnih lica, koji trenutno ne ulažu u dugoročne instrumente, što znači da su na čekanju i spremni za nove prilike.

Kada je reč o kvalitetu kredita, privredna ekspanzija ostvarena prethodnih godina u kombinaciji sa prodajom nenaplativih kredita i boljom naplatom smanjila je udeo nenaplativih kredita, uz jasan pozitivan učinak na profitabilnost banaka u CIE. U svim zemljama CIE, osim Rusije, udeo nenaplativih kredita će pasti na manje od 9%, dok će u Mađarskoj, Češkoj, Slovačkoj i Turskoj čak pasti na manje od 5%.

Digitalizacija i fintech okruženje u zemljama CIE

Zemlje CIE dobro su opremljene za digitalizaciju

Digitalne infrastrukture - stopa penetracije interneta i mobilnih telefona - u zemljama CIE na istim su nivoima kao u naprednijim zemljama. Penetracija mobilnih telefona u većini zemalja CIE veća je od 100 (jedna mobilna pretplata po osobi), dok je penetracija interneta premašila 60%.

Demografski trendovi u regionu takođe idu u prilog ubrzanju digitalizacije u budućnosti, uz znatno veću ulogu mlađih generacija „digitalnih starosedelaca“, tzv. milenijalaca i generacije Z, u ekonomiji, budući da je gotovo 50% stanovništva mlađe od 35 godina, za razliku od Zapadne Evrope, gde taj procenat iznosi 40%.

Digitalno bankarstvo u smislu pojedinaca koji koriste internet za poslove bankarstva u CIE ubrzano se razvija. U zemljama kao što su Češka, Turska i Srbija broj korisnika internet bankarstva od 2010. se udvostručio.

Procvat fintech kompanija u CIE proteklih godina

Ova UniCreditova studija, prva te vrste koja pruža širu sliku o fintech kompanijama u CIE, potvrđuje da taj sektor doživljava pravi procvat u regionu. U studiji se ističe period 2012 - 2016. kao razdoblje izrazito snažnog osnivanja novih kompanija koje se ne može uporediti s prethodnim periodima.

Prema bazi podataka Tracxn, u CIE trenutno deluje više od 600 fintech kompanija. Više od 50% tih kompanija radi u segmentima transakcija i plaćanja ili finansiranja, uključujući peer-2-peer kreditiranje ili grupno finansiranje (crowdfunding), dok se 12% kompanija bavi investicijama i upravljanjem imovinom (platforme za trgovanje, automatizirano savetovanje (robo-advice), analiza ličnih finansija, itd.). Ostale kompanije pokrivaju širok segment povezan sa čitavim nizom različitih aktivnosti, uključujući kriptovalute, praćenje troškova, osiguranje (tzv. insurtech), upravljanje rizicima i sprečavanje prevara.

Gledano po državama, na Rusiju otpada lavovski deo fintech kompanija u CIE, a slede Turska, Bugarska, Češka i Rumunija.

Glavne statistike u vezi sa digitalizacijom u CIE:

- U većini zemalja CIE stopa penetracije mobilnih telefona viša je od 100 (jedna mobilna pretplata po osobi). Jaz koji je region delio od Zapadne Evrope nestao je pre 10 godina;
- Stopa penetracije interneta ubrzano raste do iznad 60%;
- Demografski trendovi idu u prilog digitalizaciji u CIE: mlađe generacije (digitalni starosedeci) igraju sve veću ulogu u društvu i ekonomiji, budući da je gotovo 50% stanovništva mlađe od 35, za razliku od 40% u Zapadnoj Evropi;
- Procvat fintech kompanija u CIE proteklih godina: prema Tracxnu, u regionu deluje više od 600 fintech kompanija. Više od trećine osnovano je između 2012. i 2016;
- Dve trećine fintech kompanija u CIE posluje u sledećim sektorima: 1) transakcije i plaćanja, 2) finansiranje i 3) investicije.

„Osnovni makroekonomski i bankarski pokazatelji u zemljama CIE trenutno izgledaju vrlo snažno, pri čemu na njih pozitivno utiče povoljno globalno okruženje. Uz dobru stopu penetracije korisnika mobilnih telefona i interneta, povoljne demografske trendove i sve bržu digitalizaciju, region je spreman da na najbolji mogući način iskoristi prednosti digitalnog bankarstva koje postaje sve snažnije uklopljeno u tradicionalnu makroekonomsku i bankarsku analizu“, rekao je Mateo Feraci, koordinator UniCreditovog Tima za strategiju i korporativna predviđanja u CIE.

Izvori: aprile „Svetske ekonomske prognoze“ Međunarodnog monetarnog fonda, Svetska banka, centralne banke, publikacija UniCredit Research CEE Quarterly Q2 2018, UniCreditovo Odeljenje za strategiju i korporativna predviđanja, Međunarodna telekomunikacijska unija, Eurostat, PitchBook, Tracxn.

UniCredit u CIE: digitalni put

Zahvaljujući inovativnosti ovog regiona, CIE predstavlja savršen poligon za testiranje novih digitalnih i informatičkih rešenja.

UniCreditovo Digitalno putovanje (Digital Journey) za cilj ima unapređenje korisničkog iskustva višekanalnim pristupom klijentu koji obuhvata više država i iskorišćava prednosti svih tačaka digitalne interakcije. Digitalizacijom procesa takođe se unapređuje kvalitet savetodavnih usluga i pomaže se u predviđanju srednjoročnog razvoja i potreba naših klijenata, što se odnosi i na njihovu upotrebu više kanala. Naša ulaganja u digitalizaciju i nastavak optimizacije naših procesa doprinose unapređenju korisničkog iskustva.

Temeljna svrha tog digitalnog puta je razumevanje potreba klijenata kako bismo mogli da ih uslužimo na najbolji mogući način i da kontinuirano stvaramo vrednost. UniCredit je primenio zajedničke platforme koje nude rešenja koja obuhvataju više država i primenjuju se na oko 45.000 poslovnih korisnika.

Pokrenuti su relevantni programi transformacije, posebno u vezi sa inovacijama i digitalizacijom, što je za posledicu imalo snažan rast digitalne baze klijenata u CIE.

Naše digitalno putovanje traje i dalje i nastaviće da se razvija i obuhvataće sve više inicijativa u sve više zemalja kako bi stiglo do sve većeg broja klijenata. Dalje jačanje naših analitičkih sposobnosti pružiće podršku menadžerima za odnose sa klijentima u njihovom svakodnevnom radu u cilju povećanja stope tržišne penetracije i unakrsne prodaje.

„UniCredit je broj jedan u regionu CIE u celini, a u većini država regiona je među prvih pet“, rekao je Karlo Vivaldi, direktor Divizije za poslovanje u CIE. "Cilj nam je dalja konsolidacija našeg snažnog vodećeg položaja u regionu, uz ciljani i otporni organski rast naših prihoda i baze klijenata. Na to će uglavnom uticati digitalizacija i inovacije, koje će zajedno sa efikasnim upravljanjem kreditnim rizicima i boljom troškovnom disciplinom biti pokretači naše profitabilnosti.“

„Zemlje CIE idealno su okruženje za razvoj digitalnog bankarstva. Digitalizacija, dakako, nije nova tema, ali uvereni smo da CIE tu ima važnu perspektivu i da njen puni potencijal treba istražiti, naročito u bankarskom sektoru. Naša jedinstvena mreža u CIE predstavlja jasnu priliku za nadopunjavanje trenutnog finansijskog i tržišnog okruženja u zemljama CIE, uz potpuno razvijenu ponudu digitalnog bankarstva“, dodao je Andrea Dijamanti, direktor Korporativnog i investicionog bankarstva i privatnog bankarstva za CIE u okviru UniCredita.

